

POSTANOWIENIE NR 71/2026
KOMISARZA WYBORCZEGO W KATOWICACH III
z dnia 1 czerwca 2026 r.

w sprawie odrzucenia wniosku mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego
w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem
kadencji

Na podstawie art. 24 w zw. z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 472), Komisarz Wyborczy w Katowicach III

postanawia

odrzuć wniosek mieszkańców miasta Będzin o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji, złożony w dniu 19 marca 2026 r. (zwany dalej „Wnioskiem”), przez pełnomocnika Inicjatora Referendum.

UZASADNIENIE

Komisarz Wyborczy w Katowicach III ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 2 marca 2026 r. do Komisarza Wyborczego w Katowicach III wpłynęło powiadomienie o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji, podpisane przez członków grupy inicjatywnej referendum.

Prezydent Miasta Będzina o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego powiadomiony został w dniu 2 marca 2026 r.

W dniu 19 marca 2026 r. pełnomocnik Inicjatora Referendum, osobiście, w siedzibie Komisarza Wyborczego w Katowicach III, złożył wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji.

Wniosek ten zawierał oświadczenie pełnomocnika Inicjatora Referendum o spełnieniu wszystkich wymogów określonych przepisami prawa, w tym wymogu określonego art. 13 ust 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym, a dodatkowo zawierał oświadczenie, iż m.in.

1. poinformowano mieszkańców w szczególności poprzez:
  - a) konferencję prasową w dniu 3 marca 2026 r.;
  - b) stronę www.bedzinnanoworeferendum.pl;
  - c) media społecznościowe;
  - d) wywiady w lokalnych mediach (TVP, Gazeta Wyborcza, Dziennik Zachodni);
  - e) dystrybucję banerów;
  - f) dystrybucję ulotek;
  - g) organizowanie publicznych zbiórek podpisów w przestrzeni miejskiej (osiedla, wydarzenia lokalne), połączone z bieżącym przekazywaniem mieszkańcom informacji o celu i treści;
  - h) bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami prowadzone podczas zbiórek podpisów.

Do wniosku załączono karty wykazu podpisów poparcia w liczbie 262 sztuk, zawierające, zgodnie z deklaracją pełnomocnika Inicjatora Referendum, 2 135 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin. Dodatkowo załączono materiały potwierdzające skalę i zasięg działań informacyjnych (zdjęcia, wydruki ekranowe).

W dniu 19 marca 2026 r. Komisarz Wyborczy w Katowicach III pismem znak: DKT.779.2.2026 potwierdził złożenie wniosku mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji przez pełnomocnika Inicjatora Referendum. W potwierdzeniu tym określono również, iż w dniu 23 marca 2026 r. w godzinach 10.00 – 14.00 w siedzibie Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach rozpocznie się postępowanie sprawdzające liczbę i prawidłowość złożonych podpisów. Pełnomocnik Inicjatora Referendum pokwitował w dniu 19 marca 2026 r. odbiór potwierdzenia.

Wszystkie karty zawierające podpisy mieszkańców popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum zostały ponumerowane, opatrzone okrągłą pieczęcią Komisarza Wyborczego w Katowicach III.

W dniu 20 kwietnia 2026 r. wpłynęła do Komisarza Wyborczego w Katowicach III informacja Prezydenta Miasta Będzina z dnia 20 kwietnia 2026 r. znak sprawy: WSO.503.6.2026 w przedmiocie sposobu ogłoszeń na terenie miasta i gminy Będzin uznawanych za ogłoszenia „w sposób zwyczajowy przyjęty”. W piśmie tym Prezydent Miasta Będzina wskazał, że w mieście Będzin powszechnie stosowanymi metodami zawiadamiania mieszkańców gwarantującymi jawność informacji publicznej, zgodnie z obowiązującą w Będzinie Uchwałą nr 11/2/2018 Rady Miejskiej Będzina z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie Statutu Miasta Będzina z późn. zm. (§72 ust. 4) są:

1. wywieszenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Będzinie,
2. umieszczenie komunikatu w Biuletynie Informacji Publicznej lub na stronie internetowej miasta,
3. informacje podawane na słupach i tablicach ogłoszeniowych, będących własnością miasta,

zgodnie z obowiązującą w Będzinie Uchwałą nr 11/2/2018 Rady Miejskiej Będzina z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie Statutu Miasta Będzina z późn. zm. (§72 ust. 4).

Nadto Prezydent Miasta Będzina zwrócił uwagę, że Inicjator Referendum nie zwrócił się dotychczas do tut. organu z prośbą o umieszczenie informacji o planowanym referendum w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Będzinie, na tablicy ogłoszeniowej czy stronie internetowej tut. urzędu, ani nie zwracał się także o wskazanie oraz wyznaczenie miejsc na umieszczanie takiej informacji, tj. miejskich słupów ogłoszeniowych czy też tablic informacyjnych.

Od dnia 23 marca 2026 r. pracownicy Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach, upoważnieni przez Komisarza Wyborczego w Katowicach III pod nadzorem Dyrektora Delegatury do wykonywania czynności technicznych związanych ze sprawdzaniem liczby oraz prawidłowości złożenia podpisów poparcia załączonych do Wniosku, rozpoczęli weryfikację złożonych podpisów w systemie POPARCIE.

Następnie pełnomocnik Inicjatora Referendum sukcesywnie przedkładał kolejne karty zawierające podpisy poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin, w następujących terminach oraz liczbie:

1. w dniu 26 marca 2026 r. karty w liczbie 89 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika Inicjatora Referendum 750 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej

mieszkańców miasta Będzin;

2. w dniu 14 kwietnia 2026 r. karty w liczbie 114 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika Inicjatora Referendum 760 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin;
3. w dniu 16 kwietnia 2026 r. karty w liczbie 108 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika Inicjatora Referendum 750 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin;
4. w dniu 17 kwietnia 2026 r. karty w liczbie 28 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika Inicjatora Referendum 500 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin;
5. w dniu 20 kwietnia 2026 r. karty w liczbie 61 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika Inicjatora Referendum 500 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin;

W wyniku przeprowadzonego postępowania sprawdzającego ustalono, że Pełnomocnik Inicjatora Referendum razem z wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji złożył 3 470 prawidłowych podpisów, podczas gdy powinien przedłożyć 4 013 prawidłowych podpisów.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 powołanej ustawy, w terminie 60 dni od dnia powiadomienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1 (w rozpoznawanej sprawie — powiadomienie Prezydenta Miasta Będzina), inicjator przeprowadzenia referendum zbiera podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, którzy chcą poprzeć inicjatywę w tej sprawie. Ponieważ pełnomocnik Inicjatora Referendum poinformował pisemnie Prezydenta Miasta Będzina o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum w dniu 2 marca 2026 r., termin zbierania podpisów osób popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum upływał w dniu 4 maja 2026 r. (termin liczony zgodnie z art. 9 § 2 kodeksu wyborczego).

Wobec powyższego, w dniu 20 kwietnia 2026 r. Komisarz Wyborczy w Katowicach III postanowieniem nr 43/2026 z dnia 20 kwietnia 2026 r. zwrócił pełnomocnikowi Inicjatora Referendum wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego oraz wezwał do usunięcia braków formalnych wniosku, szczegółowo wymieniając braki w pkt 2 postanowienia. Jednocześnie wyznaczył termin usunięcia braków formalnych wniosku do dnia 4 maja 2026 r. Pełnomocnik Inicjatora Referendum potwierdził odbiór postanowienia w dniu 20 kwietnia 2026 r.

W międzyczasie do Komisarza Wyborczego w Katowicach III wpłynęło pismo Wiceprezydenta Miasta Będzina działającego z up. Prezydenta Miasta Będzin z dnia 28 kwietnia 2026 r. znak: WSO.503.7.2026. Z treści pisma wynikało, że Inicjator Referendum wystąpił do Urzędu Miasta Będzina z wnioskiem o nieodpłatne udostępnienie słupów ogłoszeniowych z dniem 22 kwietnia 2026 r., tj. po dniu złożenia wniosku o przeprowadzenie referendum do Komisarza Wyborczego. Zgodnie zaś z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej dotyczącymi przeprowadzania referendów lokalnych w sprawie odwołania organów jednostek samorządu terytorialnego, które to są wiążące dla komisarzy wyborczych, nie jest dopuszczalne podanie do publicznej wiadomości informacji o przedmiocie referendum po zgłoszeniu wniosku komisarzowi wyborczemu nawet, gdy nie upłynął jeszcze termin 60 dni od dnia powiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum.

Wiceprezydent Miasta Będzina podkreśliła w tym piśmie, że do dnia złożenia wniosku o przeprowadzenie referendum Inicjator komunikował się z mieszkańcami jedynie za pośrednictwem strony internetowej komitetu oraz serwisu społecznościowego Facebook przekazując informację ogólną o planowanym zorganizowaniu referendum. Natomiast te ogłoszenia nie zawierały przedmiotu referendum, pytań referendalnych, czy wariantów zaproponowanych pytań ani uzasadnienia. Do pisma zostały załączone odpowiednie dowody potwierdzające wskazane w piśmie twierdzenia, z których wynikało, że informacje o przedmiocie referendum zostały doprecyzowane poprzez pytania, warianty odpowiedzi oraz uzasadnienie, dopiero po wezwaniu pełnomocnika Inicjatora Referendum do uzupełnienia braków formalnych wniosku przez Komisarza Wyborczego w Katowicach III. Załączono także kserokopię odpowiedzi Ośrodka Sportu i Rekreacji w Będzinie z dnia 23 kwietnia 2026 r. znak: OSiR.DZP.07.423.2026, tj. organu zarządzającego miejscami powierzchni reklamowej miasta Będzin (słupami ogłoszeniowymi), na wniosek inicjatora referendum w przedmiocie nieodpłatnego udostępnienia słupów ogłoszeniowych; a także kserokopię zamówienia wynajęcia słupów ogłoszeniowych powierzchni reklamowej z dnia 23 kwietnia 2026 r. na okres od dnia 24 kwietnia 2026 r. do dnia 4 maja 2026 r. podpisaną przez pełnomocnika Inicjatora Referendum.

W wyniku przeprowadzonego postępowania sprawdzającego ustalono także, że istnieją rozbieżności wśród osób stanowiących grupę inicjatorów referendum. We wzorze karty do zbierania podpisów popierających referendum stwierdzono, że jest ona inna niż grupa inicjatorów występująca na złożonym wniosku. Brak było zachowanej tożsamości podmiotowej odnośnie osoby Anny Kondrackiej. Na złożonym przez pełnomocnika inicjatorów wniosku wśród Inicjatora Referendum występuje osoba: Anna Kondracka. Na

karcie do zbierania podpisów zaś umieszczona była osoba o imieniu i nazwisku Ania Kondracka. Wobec czego pismem z dnia 22 kwietnia 2026 r. Komisarz Wyborczy w Katowicach III wyznaczył termin 3 dni do złożenia stosownych wyjaśnień przez pełnomocnika Inicjatora Referendum.

W odpowiedzi pismem z dnia 25 kwietnia 2026 r. pełnomocnik inicjatora sprecyzował, że chodzi o osobę Anny Kondrackiej, którą można zidentyfikować za pomocą numeru PESEL. Wyjaśnił, że użyta formuła „Ania” dotyczy Anny Kondrackiej, a także, że jest to forma miękka dla imienia „Anna”, która jest formą powszechnie akceptowalną. Nie wskazał chociażby przy tym, iżby Pani Anna Kondracka, była szerzej znana lokalnej społeczności pod imieniem „Ania” i w ten sposób w niej identyfikowana. Ponadto wskazał, że zgodnie z ugruntowaną linią orzeczniczą, rozbieżności tego rodzaju nie stanowią braku formalnego wniosku, a jedynie wymagają doprecyzowania. Nie wskazał jednak żadnego orzeczenia w powyższym zakresie. Dodatkowo pełnomocnik podniósł, że znaczenie ma fakt, iż Komisarz Wyborczy to uchybienie wskazał pismem z dnia 22 kwietnia 2026 r., a pełnomocnik wniosek o przeprowadzenie referendum złożył w dniu 19 marca 2026 r., przy czym nie wskazał o jakie znaczenie chodzi.

Pełnomocnik Inicjatora referendum, w odpowiedzi na postanowienie Komisarza z dnia 20 kwietnia 2026 r., złożył w dniu 4 maja 2026 r. ponowny wniosek o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji.

Wniosek ten zawierał oświadczenie pełnomocnika Inicjatora Referendum o spełnieniu wszystkich wymogów określonych przepisami prawa w tym wymogu określonego art. 13 ust 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym. Do wniosku zostały załączone następujące dokumenty:

1. odnośnie plakatów i ulotek, według oświadczenia pełnomocnika dystrybuowanych w okresie od 3 marca 2026 r. – 15 marca 2026 r., zawierających treść pytań referendalnych z uzasadnieniem, a także proponowanych potencjalnych odpowiedzi. Według oświadczenia pełnomocnika ulotki zostały wydrukowane w ilości 1 000 szt., inicjator pokrył koszty wydruku oraz dystrybucji. Natomiast plakaty zostały umieszczone, według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, w miejscach ogólnodostępnych – tj. na tablicach ogłoszeniowych w miejscach wskazanych przez Urząd Miasta Będzina według wykazu, które w tym czasie były bezpłatne. Inicjator pokrył koszty wydruku, dystrybucji i montażu plakatów. W ramach potwierdzenia pełnomocnik przedstawił kserokopie odpowiednich dokumentów potwierdzonych za

zgodność z oryginałem z dniem 4 maja 2026 r. Nadto przedstawił także wydruk zawierający wykaz miejsc w mieście Będzin, w których znajdują się tablice ogłoszeniowe, a także zdjęcia plakatów oraz ulotek (ogłoszeń);

2. odnośnie konferencji prasowej z dnia 3 marca 2026 r., zostało przedstawione zdjęcie;
3. odnośnie strony internetowej – trzy wydruki zrzutu ekranu, z czego pierwszy nieczytelny, zawierający informację o adresie strony internetowej, treści publikacji, w tym umieszczenie pytań referendalnych, proponowanych potencjalnych odpowiedzi oraz uzasadnienia. Według oświadczenia pełnomocnika strona była prowadzona w okresie od 4 marca 2026 r. do 4 maja 2026 r.;
4. odnośnie plakatów i ulotek, według oświadczenia pełnomocnika dystrybuowanych w okresie od 3 marca 2026 r. do 29 marca 2026 r., zawierających treść pytań referendalnych z uzasadnieniem, a także proponowanych potencjalnych odpowiedzi. Według oświadczenia pełnomocnika ulotki i plakaty zostały wydrukowane w ilości 1 000 szt., inicjator pokrył koszty wydruku oraz dystrybucji. Natomiast plakaty zostały umieszczone, według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, w miejscach ogólnodostępnych – tj. tablicach ogłoszeniowych w miejscach wskazanych przez Urząd Miasta Będzina według wykazu, które w tym czasie były bezpłatne. W ramach potwierdzenia pełnomocnik przedstawił kserokopie odpowiednich dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem z dniem 4 maja 2026 r. Nadto przedstawił także wydruk zawierający wykaz miejsc w mieście Będzin, w których znajdują się tablice ogłoszeniowe, a także zdjęcia plakatów oraz ulotek (ogłoszeń);
5. odnośnie przyczepy reklamowej, według oświadczenia pełnomocnika wykorzystywanej do ekspozycji baneru w okresie od 3 marca 2026 r. do 29 kwietnia 2026 r., zawierających treść pytań referendalnych z uzasadnieniem, a także proponowanych potencjalnych odpowiedzi. Według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, inicjator pokrył koszty wydruku, natomiast przyczepa została udostępniona nieodpłatnie;
6. odnośnie dystrybucji druków bezadresowych skierowanych do mieszkańców zawierających treść pytań referendalnych z uzasadnieniem, a także proponowanych potencjalnych odpowiedzi. Według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, inicjator pokrył koszty wydruku 15 000 szt. „listu do mieszkańców oraz kart poparcia”, dystrybucji druków bezadresowych do skrzynek mieszkańców w dniu 24 marca 2026 r. W ramach potwierdzenia pełnomocnik przedstawił kserokopie

odpowiednich dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem z dniem 4 maja 2026 r.;

7. odnośnie ogłoszenia publikowanego w serwisie internetowym oraz prasie zawierającego treść pytań referendalnych z uzasadnieniem, a także proponowanych potencjalnych odpowiedzi. Według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, inicjator pokrył koszty publikacji w dniu 23 kwietnia 2026 r. oraz 30 kwietnia 2026 r. ogłoszeń w serwisie internetowym w Będzinie, bedzin.naszemiasto.pl; w gazecie Dziennik Zachodni (dodatek Nasz tygodnik Zagłębie). W ramach potwierdzenia pełnomocnik przedstawił kserokopie odpowiednich dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem z dniem 4 maja 2026 r. Warto nadmienić, iż nie jedynie data publikacji artykułu, ale sama informacja w nim zawarta zawiera datę 23 kwietnia 2026 r.;
8. odnośnie mediów społecznościowych. Według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, inicjator publikował pytania referendalne wraz z uzasadnieniem na portalu społecznościowym Facebook w okresie od 2 marca 2026 r. do 4 maja 2026 r. W ramach potwierdzenia pełnomocnik przedstawił kserokopie odpowiednich dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem z dniem 4 maja 2026 r.;
9. odnośnie rozmów z mieszkańcami Będzina – według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, inicjator przeprowadził ok. 3 000 rozmów z mieszkańcami, podczas których informował o przyczynach zainicjowania przeprowadzenia referendum w mieście oraz podawał pytania referendalne. Nie przedstawił jednak żadnych dowodów na tą okoliczność;
10. odnośnie banerów – według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, inicjator pokrył koszty wydruku banerów informujących o zamiarze przeprowadzenia referendum, na co przedstawił stosowne dokumenty. Banery zostały wywieszane, według oświadczenia pełnomocnika na 20 prywatnych posesjach. Nie wskazano jednak okresu, w którym te banery były upublicznione, a także nie przedstawiono żadnych dokumentów – oświadczeń właścicieli;
11. odnośnie powierzchni reklamowej na słupach ogłoszeniowych – według oświadczenia pełnomocnika Inicjatora Referendum, inicjator pokrył koszty wydruku plakatów oraz najmu powierzchni słupów ogłoszeniowych w mieście Będzin w ilości 37, w okresie od 24 kwietnia 2026 r. do 4 maja 2026 r. W ramach potwierdzenia pełnomocnik przedstawił kserokopie odpowiednich dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem z dniem 4 maja 2026 r.;

12. odnośnie artykułów dotyczących referendum – przedstawiono wydruk przedstawiający liczbę wyświetleń frazy „referendum Będzin wyborcza” w Internecie z adresem lokalizacji;
13. kolejne karty zawierające podpisy poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin, w liczbie 98 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika Inicjatora Referendum 700 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Będzin.

Następnie także Prezydent Miasta Będzina Łukasz Komoniewski pismem z dnia 6 maja 2026 r. znak: WSO.503.8.2026 zawiadomił Komisarza Wyborczego w Katowicach III o szeregu nieprawidłowości w postępowaniu Inicjatora Referendum, które miały miejsce od momentu zawiadomienia Prezydenta o zamiarze wystąpienia z inicjatywą referendalną do dnia 6 maja 2026 r.

W toku przeprowadzania czynności sprawdzających prawidłowość sporządzonego oraz przedłożonego Komisarzowi Wyborczemu w Katowicach III wniosku mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji, wpływały skargi osób fizycznych na działalność inicjatora.

Wśród tych skarg, na uwagę zasługuje skarga mieszkańca, która bezpośrednio w dniu 31 marca 2026 r. wpłynęła do Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach. W owej skardze mieszkaniec miasta Będzin wskazał, że o fakcie złożenia podpisu na karcie zawierającej podpisy poparcia mieszkańców inicjatywy referendalnej w mieście Będzin dowiedział się od osoby trzeciej, która naocznie widziała jego dane i „podpis”. Mieszkaniec miasta Będzin w powyższej skardze jednoznacznie podkreślił, iż nie składał podpisu ani też nie wyraził zgody na umieszczenie jego danych osobowych na liście poparcia inicjatywy referendalnej. W trakcie weryfikacji, przedłożonych przez pełnomocnika Inicjatora Referendum, podpisów poparcia inicjatywy referendalnej w systemie POPARCIE przez pracowników Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach odnaleziono „podpis” owego mieszkańca miasta Będzin wraz z jego danymi osobowymi.

Komisarz Wyborczy w Katowicach III zważył co następuje:

Wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzin złożony w dniu 19 marca 2026 r. przez Pełnomocnika Inicjatora Referendum Przemysława Wojciechowskiego zasługuje na odrzucenie z powodów wskazanych poniżej:

1. niewywiązania się przez Inicjatora Referendum z obowiązku określonego w art. 13 ustawy;
2. niedającego się usunąć uchybienia polegającego na braku tożsamości podmiotowej pomiędzy osobą wchodzącą w skład komitetu referendalnego, wskazaną w dokumentach referendalnych, a wzorem karty używanej do zbierania podpisów poparcia inicjatywy referendalnej przez mieszkańców miasta Będzin, a dotyczącej osoby Anny Kondrackiej, które to doprowadziło do oceny, że wszystkie podpisy uznane za „prawidłowe”, według niżej przedstawionego zestawienia, są w całości wadliwie zebrane przez przedstawicieli Inicjatywy Referendalnej.

Stosownie do treści art. 22 ustawy o referendum lokalnym do obowiązków Komisarza Wyborczego w Katowicach III należało ustalenie czy wniosek mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji, nie jest wadliwy. Mając powyższe na uwadze Komisarz Wyborczy w Katowicach III stwierdził, co następuje:

1. Pełnomocnik Inicjatora Referendum – jak wyżej już podano – poinformował Prezydenta Miasta Będzina oraz Komisarza Wyborczego w Katowicach III o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum spełniając wymagania z art. 12 ustawy o referendum lokalnym;
2. Pełnomocnik Inicjatora Referendum – ostatecznie przekazał Komisarzowi Wyborczemu w Katowicach III łącznie 5840 podpisów mieszkańców, z czego 4083 to podpisy zostały złożone „poprawnie”, jednakże ze względu na wyżej wymieniony argument dotyczący tożsamości osób stanowiących skład Inicjatywy Referendalnej oraz danymi tychże wymienionymi na kartach poparcia, Komisarz uznał obowiązek z art. 4 pkt 1 w zw. z art. 14 ustawy o referendum lokalnym za niespełniony, z powodu wadliwości kart wykazu podpisów poparcia przez przedstawicieli Inicjatywy Referendalnej;
3. Pełnomocnik Inicjatora Referendum nie dopełnił jednak obowiązku podania do publicznej wiadomości mieszkańców informacji o zamiarze przeprowadzenia referendum lokalnego w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym;
4. Wniosek wraz z załącznikami zawierał uchybienia, niedające się usunąć.

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy o referendum lokalnym „ (...) *Komisarz wyborczy odrzuca wniosek o przeprowadzenie referendum, w którym stwierdził niedające się usunąć uchybienia, a także, jeśli inicjator referendum nie wywiązał się z obowiązków wskazanych w art. 13 ust. 1 i 3. Postanowienie o odrzuceniu wniosku przekazuje się niezwłocznie inicjatorowi referendum lub jego pełnomocnikowi.(...)*”.

Jak wynika z treści zacytowanego przepisu ustawodawca na równi traktuje uchybienie, do którego należy zaliczyć wskazany już brak tożsamości podmiotowej w przedstawionych dokumentach referendalnych, jak i niedopełnienie obowiązku podania do publicznej wiadomości mieszkańców informacji o zamiarze przeprowadzenia referendum. Z punktu widzenia ustawodawcy każda z powyższych wad ma charakter samoistny i wystarczy do odrzucenia wniosku.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy Inicjator Referendum, na swój koszt, podaje do wiadomości mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego przedmiot zamierzonego referendum, przy czym podanie do wiadomości w gminie następuje w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie. Informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania.

Istotną gwarancją podjęcia przez mieszkańców rozsądnej i przemyślanej decyzji w ramach referendum jest niewątpliwie wiedza na temat materii przedstawionej im do rozstrzygnięcia. Wobec tego ustawodawca w art. 13 szczegółowo sprecyzował obowiązki inicjatora referendum związane z poinformowaniem społeczeństwa o zamiarze przeprowadzenia referendum. Zarówno sama ustawa, orzecznictwo WSA, jak i komentarz do ustawy o referendum lokalnym stoją niezmiennie na stanowisku, iż powiadomienie o przedmiocie referendum powinno być dokonane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie, a niewypełnienie tego obowiązku jest podstawą do odrzucenia wniosku referendalnego (vide: art. 22 ust. 4 ustawy, wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 20 maja 2011 r., sygn. III SA/Wr 188/11, Wyrok WSA w Warszawie z dnia 29 listopada 2011 r., sygn. II SA/Wa 2187/11, wyrok WSA w Opolu z dnia 16 maja 2012 r., sygn. akt II SA/Op 259/12, wyrok NSA z dnia 21 sierpnia 2012 r. II OSK 1629/12, sygn. akt II OSK 1629/12, K.W. Czaplicki, B. Dauter, A. Kisielewicz, F. Rymarz, Ustawa o referendum lokalnym Komentarz).

Z informacji przekazanych przez Prezydenta Miasta Będzina wynika, że na terenie gminy Będzin powszechnie stosowaną metodą zawiadamiania mieszkańców gwarantującą jawność informacji publicznej są, zgodnie z §72 ust. 4 Uchwały nr 11/2/2018 Rady Miejskiej Będzina z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie Statutu Miasta Będzina z późn. zm. :

1. wywieszenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Będzinie,

2. umieszczenie komunikatu w Biuletynie Informacji Publicznej lub na stronie internetowej miasta,

3. informacje podawane na słupach i tablicach ogłoszeniowych, będących własnością miasta.

Jak wynika z treści zebranych w sprawie dokumentów Inicjator Referendum z taką prośbą wystąpił dopiero pismem z dnia 22 kwietnia 2026 r. Następnie w dniu 24 kwietnia 2026 r. zawarł umowę z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Będzinie umowę na ekspozycję tej informacji.

Z powyższego wynika więc, że czynności informacyjne podjęte przez Inicjatora Referendum nie spełniły wymogu podania informacji do wiadomości mieszkańców. Podanie do wiadomości informacji o planowanym referendum w mieście następuje w sposób zwyczajowo przyjęty na obszarze Miasta Będzina. Inicjator Referendum nie jest bowiem uprawniony do podania do wiadomości mieszkańców informacji o planowanym referendum w sposób przez niego uważany za właściwy, lecz jest zobowiązany uczynić to w sposób zwyczajowo przyjęty. Oczywiście ten wymóg w żadnym razie nie wyklucza możliwości wykorzystania innych dodatkowych metod i środków komunikacji czy przekazywania informacji. Jest oczywiste, że periodyki lokalne, czy nowoczesne środki zbiorowego przekazu takie, jak Facebook, odgrywają istotną rolę w dzisiejszych czasach, ale w przypadku inicjatywy referendalnej nie mogą zastąpić podania informacji w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

Komisarz Wyborczy w Katowicach III nie uznał twierdzeń Inicjatora Referendum o spełnieniu obowiązku podania do publicznej wiadomości mieszkańców informacji o zamiarze przeprowadzenia referendum za wiarygodne, poprzez umieszczenie plakatów z tą informacją w miejscach ogólnodostępnych według wykazu tych miejsc przez Prezydenta Miasta Będzina, które są nieodpłatne, w okresie od 3 marca 2026 r. do 29 marca 2026 r.

Zauważyć bowiem należy, że sam Prezydent Miasta Będzina pismem z dnia 19 marca 2026 r. wskazał, że Inicjator Referendum nie występował do Prezydenta Miasta o wskazanie miejsc – słupów ogłoszeniowych, do umieszczania takich informacji ani na tablicy ogłoszeniowej, czy stronie internetowej tut. urzędu. Inicjator Referendum, dopiero pismem z dnia 22 kwietnia 2026 r., wystąpił z takim zapytaniem. Następnie, w związku z udzieleniem odpowiedzi o konieczności odpłatnego najmu takich powierzchni, z dniem 24 kwietnia 2026 r. zawarł stosowaną umowę.

Skoro zatem Inicjator Referendum wspomina o bezpłatnym najmie powierzchni w okresie 3 marca 2026 r. – 29 marca 2026 r., bez *de facto* zgody właściciela tej powierzchni, a następnie odpłatnym wynajmie od 26 kwietnia 2026 r., tj. po wezwania Komisarza Wyborczego w Katowicach III do uzupełnienia braków formalnych wniosku, Komisarz Wyborczy w Katowicach III doszedł do przekonania, że Inicjator Referendum podał nieprawdziwe informacje, które mogłyby wprowadzić w błąd Komisarza Wyborczego w Katowicach III odnośnie spełnienia wymogu informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ustawy.

Warto wspomnieć, że Inicjator Referendum przedstawiając dokumenty potwierdzające zarówno umieszczenie ogłoszenia w okresie 3 marca 2026 r. – 29 marca 2026 r. (załącznik nr 7 do wniosku), a następnie umowę na najem powierzchni reklamowej z dnia 24 kwietnia 2026 r. (załącznik nr 17 do wniosku), nie wyjaśnił dlaczego w pierwszym okresie ekspozycja miałyby być bezpłatna, a w następnym okresie Inicjator Referendum zobowiązany był do najmu odpłatnego.

Porównując zatem wyjaśnienia Inicjatora wraz z dowodami z dokumentów przedstawionych przez Inicjatora Referendum i Prezydenta Miasta Będzina, Komisarz Wyborczy w Katowicach III stwierdził, że są wzajemnie sprzeczne i dał wiarę wyjaśnieniom Prezydenta Miasta Będzina, przyjmując że organ władzy nie może podać informacji nieprawdziwych, które można łatwo zweryfikować.

Nie umknął uwadze Komisarza Wyborczego w Katowicach III także fakt, że sam Inicjator Referendum przedstawił dowód w postaci zdjęcia słupa ogłoszeniowego miasta Będzin, na którym widniała informacja o zakazie naklejania ogłoszeń i reklam pod karą grzywny (art. 63a kodeksu wykroczeń – załącznik nr 18 do wniosku).

Mając zatem na uwadze wyjaśnienia Prezydenta Miasta Będzina wskazującego, że Inicjator Referendum do dnia 19 marca 2026 r. nie wystąpił z wnioskiem o udostępnienia miejsca reklamowego oraz domniemując legalność działania inicjatora w tym zakresie, Komisarz Wyborczy w Katowicach III uznał, że Inicjator Referendum nie wykazał spełnienia obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ustawy w odpowiednim terminie.

Nie można uznać za podanie do wiadomości mieszkańców w sposób zwyczajowo przyjęty w mieście Będzin li tylko poprzez ukazanie się artykułów w lokalnej gazecie, czy serwisie internetowym, czy też prowadzenia strony internetowej oraz zdjęć z konferencji prasowej o planowanym referendum.

Należy także zwrócić uwagę, że z treści art. 22 ust. 1 ustawy wynika jednoznacznie, że obowiązek ten musi zostać spełniony przed złożeniem wniosku. Informacja o zamiarze

przeprowadzenia referendum należy bowiem do czynności wstępnych, poprzedzających złożenie wniosku o przeprowadzenie referendum. Chodzi bowiem o obywatelskie prawo do informacji, które w społeczeństwie demokratycznym jest wartością samą w sobie. Ważne jest nadto również to, aby w okresie zbierania podpisów obywatele znali prawdziwe, a nie obiegowe uzasadnienie inicjatywy referendalnej. Dlatego też późniejsze (tj. po dacie złożenia wniosku o przeprowadzenie referendum) zrealizowanie obowiązku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym nie może sankcjonować, czy też zwłaszcza konwalidować tej pierwotnej wady prawnej procesu referendalnego. Z tego też powodu Komisarz Wyborczy zwracając wniosek oraz występując o usunięcie wady, zwraca się o udowodnienie, jak dana czynność została już wykonana, nie zwraca się zaś o uzupełnienie dokonania czynności samej w sobie.

Wskazane powyżej stanowisko zostało także potwierdzone w wyjaśnieniach Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 października 2020 r. znak: ZPOW-721-21/20. Zgodnie z jego treścią „(..) Państwowa Komisja wyborcza jednocześnie informuje, że jak wielokrotnie wskazywała w świetle przepisów ustawy o referendum lokalnym niedopuszczalne jest podanie do wiadomości publicznej informacji o przedmiocie referendum lub „uzupełnianie” tej informacji po zgłoszeniu wniosku komisarzowi wyborczemu, nawet jeżeli nie upłynął jeszcze termin określony w art. 14 ust. 1 ustawy. (..)” Analogiczne stanowisko Państwowa Komisja Wyborcza zajmuje w uchwale nr 61/2021 z dnia 24 maja 2021 r. w sprawie wytycznych i wyjaśnień w sprawie referendum lokalnych dotyczących odwołania organów jednostek samorządu terytorialnego (M. P. z 2021 r. poz. 586 zm. M. P. z 2025 r. poz. 756). Pkt 11 teże stanowi bowiem, iż „Zgodnie z przepisami ustawy niedopuszczalne jest podanie do publicznej wiadomości informacji o przedmiocie referendum po zgłoszeniu wniosku komisarzowi wyborczemu, nawet jeżeli nie upłynął jeszcze termin określony w art. 14 ust. 1 ustawy. Jest to nieusuwalna wada powodująca odrzucenie wniosku”.

Jednoznacznie bowiem należy stanąć na stanowisku, iż zapytanie Inicjatora Referendum, z dnia 22 kwietnia 2026 r. skierowane do Prezydenta Miasta Będzina (kserokopia została przekazana wraz z pismem do wiadomości Komisarza Wyborczego w Katowicach III przez Wiceprezydenta Miasta Będzina działającego z up. Prezydenta Miasta Będzina w dniu 28 kwietnia 2026 r. znak: WSO.503.7.2026.) w przedmiocie wniosku o nieodpłatne udostępnienie słupów ogłoszeniowych, a także umowa w przedmiocie najmu powierzchni reklamowej z dnia 24 kwietnia 2026 r., były czynnościami podjętymi zdecydowanie po terminie i nie mogły zostać uwzględnione przy rozpatrywaniu wniosku referendalnego. Jak już wcześniej wspomniano *ratio legis* ustawodawcy przepisu art. 13 cyt. wyżej ustawy było

zmobilizowanie Inicjatora Referendum do poinformowania mieszkańców o materii zamierzonego referendum, tak aby mieszkańcy świadomie mogli podjąć decyzję dotyczącą poparcia kwestii zorganizowania referendum lokalnego. Podanie do publicznej wiadomości informacji o przedmiocie zamierzonego referendum po dokonaniu czynności zbierania podpisów wśród mieszkańców zamierzających poprzeć inicjatywę referendalną, co więcej po dostarczeniu samego wniosku referendalnego do Komisarza Wyborczego, jest pozbawione zamierzonego przez ustawodawcę celu.

Z tych względów, co najmniej w omawianym zakresie Wniosek podlega odrzuceniu.

Odnosząc się do natomiast do kwestii złożenia kart zawierających odpowiednią ilość podpisów mieszkańców Będzina popierających wniosek o przeprowadzenie referendum wskazać należy, co następuje.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy, Inicjator Referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przekazuje na piśmie, w terminie określonym w art. 14 ust. 1, komisarzowi wyborczemu wniosek mieszkańców wraz z informacją o spełnieniu obowiązków wskazanych w art. 13 ust. 1 i 3. Do wniosku dołącza się karty, o których mowa w art. 14 ust. 2.

Karty te, są to karty, z których każda powinna zawierać informacje o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać, jak również nazwiska i imiona członków grupy oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika, jeżeli Inicjatorem Referendum jest grupa obywateli.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 w zw. z art. 5 ust 1 ustawy, referendum lokalne w sprawach odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji przeprowadza się na wniosek co najmniej 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. Na podstawie art. 12 ust. 5 ustawy liczba wyborców, ujętych w Centralnym Rejestrze Wyborców w obwodach danej gminy, ustalana jest na koniec kwartału poprzedzającego złożenie powiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum. Na podstawie zatwierdzonego przez gminę meldunku kwartalnego Centralnego Rejestru Wyborców miasta Będzin za IV kwartał 2025 r., liczba mieszkańców uprawnionych do głosowania objętych Centralnym Rejestrze Wyborców wynosiła 40 125. W związku z tym odpowiednia liczba mieszkańców popierających wniosek referendalny (10%) to 4 013.

Zgodnie z art. 3 ustawy o referendum lokalnym w referendum mają prawo brać udział osoby stale zamieszkujące na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, posiadające czynne prawo wyborcze do organu stanowiącego tej jednostki. Prawo wybierania potwierdza

Centralny Rejestr Wyborców (art. 18 Kodeksu Wyborczego w związku z art. I ust. 2 ustawy o referendum lokalnym).

Badając spełnienie ustawowych wymogów dotyczących złożonych podpisów, Komisarz Wyborczy i osoby przez niego upoważnione stosowały zasady i kryteria określone w art. 14 ustawy o referendum lokalnym oraz pkt. 13, 14, 15 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej nr 61/2021 z dnia 24.05.2021 r. w sprawie wytycznych i wyjaśnień w sprawie referendów lokalnych dotyczących odwołania organów jednostek samorządu terytorialnego (M. P. z 2021 r. poz. 586 zm. M. P. z 2025 r. poz. 756).

Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 4 ustawy „(..) *Mieszkaniec jednostki samorządu terytorialnego popierający wniosek o przeprowadzenie referendum podaje na karcie nazwisko, imię, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL i datę udzielenia poparcia. Dane te potwierdza własnoręcznym podpisem.(..)* ”

Zgodnie z zacytowanymi powyżej przepisami prawa, w toku tego badania sprawdzano czy każda karta zawiera:

- 1) informację o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać,
- 2) nazwiska i imiona członków grupy obywateli będących Inicjatorem Referendum, oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika.

Następnie, sprawdzano czy:

- 1) imię i nazwisko podano w pełnym brzmieniu (a nie np. pierwszą literę imienia),
- 2) wskazano adres zamieszkania (zgodny z adresem ujęcia w Centralnym Rejestrze Wyborców) obejmujący nazwę miejscowości, (miasta, wsi, osady), nazwę ulicy, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic — numer domu (posesji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali,
- 3) został podany numer ewidencyjny PESEL,
- 4) została wskazana data udzielenia poparcia,
- 5) obok danych umieszczono własnoręczny podpis obywatela.

Z czynności sprawdzających sporządzone zostało zestawienie wszystkich wad podpisów ze wskazaniem wady ustalonej dla danej pozycji na konkretnej karcie. Zestawienie to, w formie protokołu wewnętrznego badania podpisów, włączone zostało do akt sprawy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania sprawdzającego ustalono, że pełnomocnik Inicjatora Referendum razem z wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie

odwołania Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego przed upływem kadencji złożył 5 840 podpisów, z czego 4 083 było prawidłowych, a 1 757 podpisów nie spełniło wymogów ustawy, w tym co następuje:

Podsumowanie	
Opis	Wyliczenia
Arkusze wprowadzone	761
Pozycje ogółem	5 840
Pozycje prawidłowe	4 083
Pozycje wadliwe	1 757
poziom błędów	30.09 %
Pozycje skreślone	293

Statystyka wad			
Grupa Wad	Wada	Wady eliminujące	Wady oznaczone
Wady dot. podpisu wyborcy	Brak podpisu wyborcy	1	1
	Podpis innej osoby	1	1
Wady nazwisk, imion	Brak nazwiska, imienia	9	9
	Inne nazwisko, imię	23	24
	Nieczytelne lub niepełnie nazwisko, imię	23	23
Wady dot. adresu	Brak wypełnienia rubryki adresu	17	17
	Inny adres	299	305
	Niepełny lub nieczytelny adres	95	98
Wady numeru PESEL	Nie podany nr PESEL	2	2
	Błędny, niepełny lub nieczytelny nr PESEL	334	337
	Nr PESEL niezgodny z danymi osobowymi wyborcy	9	9
	Nie odnaleziono w Rejestrze CRW osoby wg. podanego numeru PESEL	54	299
Prawa wyborcze	Brak praw wyborczych	3	283
	Brak praw wyborczych do właściwej rady	778	1 130
	Popierający ma mniej niż 18 lat w ostatnim możliwym dniu udzielenia poparcia inicjatywie referendalnej, komitetowi wyborczemu lub kandydatowi w wyborach	4	11
Inne wady	Poparcie na złej karcie (formularz niezgodny z wymogami ustawy)	6	12
	Wielokrotny podpis tego samego wyborcy po uznaniu jednego podpisu jako prawidłowy	0	0
Data poparcia	Data poparcia inna niż dopuszczalna lub brak daty	99	144
Podsumowanie		1 757	2 705

Zgodnie z powyższym, Inicjator Referendum zebrał 4 083 podpisów popierających, tj. wystarczającą ilość podpisów teoretycznie wymaganą do przeprowadzenia referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina przed upływem kadencji,

lecz w sposób wadliwy zebraną przez przedstawicieli Inicjatywy Referendalnej, co już wyżej naprowadzono.

Nadto należy zwrócić uwagę, że w trakcie weryfikacji danych wpisanych na kartach poparcia niejednokrotnie ujawniano kilka wad w ramach jednego wpisu (np. błąd w nazwisku oraz błąd w adresie albo błąd w adresie oraz dwukrotnie udzielone poparcie), przy czym w takich przypadkach wady te kwalifikowano do jednej z wyżej wymienionych grup, kierując się ich wyżej ustaloną hierarchią ważności. W wewnętrznym protokole weryfikacji podpisów są one oznaczone jako „wady eliminujące”; protokół zawiera także kolumnę „wady oznaczone”, zawierającą wszystkie ujawnione wady, których łącznie oznaczono 2 705.

Analiza danych zamieszczonych na kartach poparcia prowadzi do powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do rzetelności zbierania podpisów poparcia, gdyż na ogólną liczbę 5 840 pozycji („podpisów”) na kartach poparcia aż 1 757 z nich zostało zweryfikowanych negatywnie, a więc aż 30,09 % z nich.

Nadto także podkreślić, że w wyniku weryfikacji numerów PESEL nie występujących w Centralnym Rejestrze Wyborców ujawniono 14 numerów PESEL osób zmarłych przed dniem powiadomienia Prezydenta Miasta Będzina Łukasza Komoniewskiego oraz Komisarza Wyborczego w Katowicach III o zamiarze przeprowadzenia referendum. W związku z powzięciem tej informacji, Komisarz Wyborczy w Katowicach III złożył do właściwej prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Nadto stwierdzono, że skarga mieszkańca o sfalszowanie jego podpisu na karcie zawierającej podpisy mieszkańców pod wnioskiem mogła okazać się zasadna, gdyż jego dane oraz podpis faktycznie znalazły się na jednej z kart złożonych Komisarzowi, ten zaś przeczytał, by udzielił poparcia inicjatywie referendalnej.

Ustawodawca nie wyposażył komisarza wyborczego w kompetencje umożliwiające zweryfikowanie prawdziwości podpisów umieszczonych na kartach podpisów załączonych do wniosku z inicjatywą referendalną, podczas przeprowadzania postępowania sprawdzającego poprawność wniosku. Komisarz wyborczy nie ma uprawnień i nie dysponuje jakimkolwiek instrumentem prawnym do powoływania biegłych z dziedziny kryminalistyki, czy grafologii w celu ustalenia, czy podpisy takie są prawdziwe, czy też zostały sfalszowane, poza tym ograniczony jest trzydziestodniowym okresem przewidzianym w ustawie na wydanie decyzji w przedmiocie referendum, zbyt krótkim, by oczekiwać na wiążące ustalenia organów ścigania, czy wymiaru sprawiedliwości.

Wobec braku takich środków prawnych do ustalenia prawdziwości podpisów mieszkańców Będzina na kartach poparcia inicjatywy referendalnej, wątpliwości Komisarza

Wyborczego w Katowicach III, spowodowane wspomnianymi wyżej faktami, nie zostały zweryfikowane, w ocenie Komisarza m.in. z powodu niedostatecznych narzędzi weryfikacji. Wobec czego brak było podstaw do odrzucenia wniosku w tym zakresie, z tego tylko względu, a wskazać należy na niewielką ilość prawidłowych podpisów przekraczających wymóg 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy.

Niemniej jednak wniosek podlegał odrzuceniu z jeszcze jednej samoistnej przyczyny.

Pełnomocnik Inicjatora Referendalnego złożył bowiem dokumenty referendalne, tj. zarówno powiadomienie o zamiarze przeprowadzenia referendum jak i wniosek, w treści, którego wymienił m.in. panią Annę Kondracką (Anna Kondracka), jako członka komitetu Inicjatora Referendum. Do wniosku załączono karty z podpisami mieszkańców. Jednak na wzorze karty w formie wydrukowanej, przedkładanej do podpisu mieszkańcom, pod nagłówkiem wśród członków komitetu referendalnego została wymieniona „Ania Kondracka”. Natomiast Anna Kondracka nie została wymieniona, co mogło istotnie wprowadzić w błąd mieszkańców Będzina przy udzieleniu poparcia tej inicjatywie.

Komisarz Wyborczy w Katowicach III uznał, że jest to na tyle istotne uchybienie wniosku, że skutkuje jego odrzuceniem. Z wniosku wynika bowiem, że komitet Inicjatora Referendum tworzy inna osoba niż ta, która wskazana była na wzorze karty. Mieszkańcy Będzina poparli bowiem inicjatywę komitetu referendalnego w innym składzie, niż wskazany we wniosku.

Nie ma racji pełnomocnik Inicjatora Referendum twierdząc, że zawsze te dane osobowe wskazane na karcie podpisów można zweryfikować za pomocą numeru PESEL w Centralnym Rejestrze Wyborców i tym samym konwalidować wadliwą czynność. Nie chodzi bowiem jedynie o spełnienie wymogów formalnych wniosku, a o transparentną informację przekazaną mieszkańcom co do składu komitetu referendalnego. Chodzi o to, aby mieszkańcy mieli przekazany czytelny komunikat, czyją inicjatywę popierają.

Te dane są na tyle istotne i muszą być kompletne, gdyż służą identyfikacji osoby, której inicjatywę następnie mieszkańcy będą popierać.

Tymczasem mieszkańcy na etapie składania podpisu na karcie poparcia inicjatywy referendalnej, nie mają możliwości zweryfikowania numeru PESEL Inicjatora Referendum, tym bardziej, że nie widnieje on na karcie udzielanego poparcia.

Taką możliwość ma dopiero komisarz wyborczy na etapie badania prawidłowości złożonego wniosku.

Warto dodać, że Komisarz Wyborczy w Katowicach III przeanalizował statystykę

dotyczącą imion pierwszych osób żyjących, posiadających aktualne zameldowanie na pobyt stały lub czasowy w Polsce, urodzonych przed 1 stycznia 2019 r., występujących w rejestrze PESEL prowadzonym przez MSWiA. Z tej statystyki wynika, że w bazie tej widnieją 84 osoby o imieniu Ania, natomiast 994 655 o imieniu Anna. Nie jest zatem jasne dla obywatela popierającego wniosek, pozbawionego narzędzi weryfikacji, czy chodzi o jedną i tę samą osobę. Wyjaśnienie Inicjatora Referendum w tym zakresie są bowiem skierowane wobec Komisarza Wyborczego w Katowicach III, nie zaś do obywateli popierających wniosek, którzy tych wyjaśnień byli pozbawieni. Ponadto, należy zważyć, iż wada polegająca na niezgodności danych osób wchodzących w skład inicjatorów referendum dotyczy wszystkich złożonych kart poparcia, a wzór karty umieszczony na stronie internetowej inicjatywy referendalnej pozostał niezmienny. A skoro wszystkie karty są obarczone wadą, to konstatacja ta prowadzić winna do oceny, że wszystkie podpisy uznane za „prawidłowe”, według wyżej przedstawionego zestawienia, są w całości wadliwie zebrane przez przedstawicieli Inicjatywy Referendalnej.

Komisarz Wyborczy w Katowicach III powziął pod uwagę fakt, iż ustawodawca nie pozycjonował, który z warunków ustawowych wymienionych w Ustawie o referendum lokalnym jest istotniejszy od pozostałych, przyjmując podejście, iż wniosek referendalny musi spełniać łącznie wszystkie warunki wskazane w przepisach szczegółowych. Inicjatywa Referendalna spełniłaby warunek wskazany w art. 22 ust. 2 ustawy, jednak ze względu na zastrzeżenie wyżej poczynione, należy uznać obowiązek za niespełniony. Inicjator jednocześnie nie spełnił w ocenie Komisarza wymogu wskazanego w art. 13 ustawy oraz art. 14 ust. 2 pkt. 1, co mogło rodzić wątpliwości zarówno co do przedmiotu inicjowanego referendum, jak i składu inicjatywy referendalnej. Należy więc zauważyć, iż wskutek niewypełnienia obowiązków ustawowych przez Inicjatora Referendum, obywatele mogli nie posiadać odpowiedniej wiedzy co do przedmiotu proponowanego głosowania, jak i tego, kto obywatelom je zaproponował.

Na marginesie należy także dodać, że bezzasadne jest zarzucanie opieszałości organowi rozpoznającemu wniosek referendalny. Zgodnie bowiem z art. 24 ustawy „(..) Komisarz wyborczy wydaje postanowienie o przeprowadzeniu referendum lub odrzuconiu wniosku mieszkańców nie później niż w ciągu 30 dni od dnia jego złożenia (..)”. Komisarz Wyborczy w Katowicach III dochował zatem terminu wskazanego powyżej.

W związku z tym na podstawie art. 22 ust. 4 ustawy wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Będzina w omawianym powyżej zakresie zasługuje na odrzucenie.

W konsekwencji, stosownie do dyspozycji art. 22 ust. 4 ustawy o referendum lokalnym,

Komisarz Wyborczy w Katowicach III orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym, na postanowienie komisarza wyborczego odrzucające wniosek o przeprowadzenie referendum inicjatorowi referendum służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia.

KOMISARZ WYBORCZY
W KATOWICACH III

/-/ MARCIN SCHMIDT